

BAHÇELİEVLER ANAOKULU

ÇOCUKLARDA ŞİDDET EĞİLİMİ

REHBERLİK SERVİSİ

Şiddet gören bugünkü mazlum çocuk,
yarının şiddet gösteren zalimi olur.

Adem Güneş

Hazırlayan/Düzenleyen

Mehmet DENİZ

Okul Rehberlik Öğretmeni

Okulumuzda yapılan çalışmalara, etkinliklere,
gezilere, projelere, resimlere ve broşürlere
<http://bahcelievleranaokulu63.meb.k12.tr>
adresinden ulaşabilirsiniz.

ÇOCUKLAR ŞİDDETİ NASIL ÖĞRENİYORLAR?

ŞİDDET NEDİR?

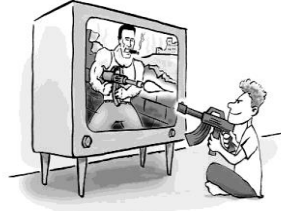
Şiddet, güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür.

Olumsuz Aile Ortamı

Çocuk anne-baba tartışmaları ve kavgalarına da şahit oluyorsa, böylece çocuklar da aynı davranışı sergilerler.

TV ve Oyunlar

Çocukların izlediği filmler ve oynadığı oyunlar da vurma davranışını öğretmektedir. Çocukların oynadığı yaygın oyunların birçoğunda şiddet uygulanarak puan

kazanılmaktadır. Bu oyunların sürekli oynanması şiddetin normalleşmesi ve bu konuda çocuk vicdanlarının duyarsızlaşması gibi sonuçları doğurmaktadır.

Amerikan Psikiyatri Derneği'ne (APA) göre medyadaki şiddet sahnelerine maruz kalmış çocuklarda şiddet eğilimi ve saldırganlık davranışı yüksek olduğu görülmüştür.

Çocuktaki Enerji

Çocuğun bünyesindeki enerjiyi atamaması da, çocuğun saldırgan davranışlara yönelmesine sebep olabilir. Bu durumda, çocukların enerjilerini boşaltabileceği

imkanlar sunulmalıdır. Park, bahçe gibi rahat hareket edebileceği alanlarda oyun oynama imkanı sunarak, spora yönlendirilerek çocuğun enerjisini boşaltması sağlanmalıdır.

Çevredeki İnsanlar

Çocuk bir başkasından da vurma davranışını görerek öğrenmişse bunu kendinde bir alışkanlık haline getirebilir. Zira çocuklar genellikle böylesi davranışları çabuk öğrenirler.

Bazen biz çocuğumuzdaki şiddet eğilimini azaltmak için çalışsak da çevreden kaynaklı olarak bu durumu düzeltemeyebilir. Yani çocuğun çevresinde bulunan arkadaşları veya ikamet edilen semt şiddet eğilimi yüksek olabilir. Eğer ki çocuğumuzdaki şiddet eğilimini azaltmak istiyorsak arkadaş çevresini ve bulunulan semti değiştirmek bunu daha da kolaylaştıracaktır.

ÇOCUKLARDA BAZEN DE...

Çocuklar genellikle kendilerini ifade edemediklerinde vurma davranışı gösterirler. Arzu ettikleri şeye erişememek, anne-babayı kendine yöneltememek, içlerinde sevgi ihtiyacı kaldığı halde ebeveynine ulaşamamak çocukların vurma davranışlarının ortaya çıkmasında etkilidir.

Çocuk bazen iletişime geçmek için de vurabilir. Vurmak, itmek, saç çekmek, anne-babasının elbisesini çekmek, yüzü tırmıklamak, ısırarak gibi tepkiler olabilir.

Hatta bunlar, anne-baba ile iletişime geçmenin de aslında bir yolu ve yöntemidir. Böylesi bir durumda, çocuğa şiddet bulaştığını söylemek doğru olmaz.

"Çocuk acaba vurarak benimle iletişime mi geçmeye çalışıyor?" deyip, vurmasına gerek kalmadan, çocuk anne-babanın yanına geldiğinde anne-baba onunla ilgilendiğini gösterirse, onun bu davranışlarının önüne geçilir.

BURAYA DİKKAT !!!

Çocuklar anne babasının olaylar karşısında verdiği tepkiyi modellemektedir. Trafikte küfreden, kavga eden, en ufak gerilimde şiddete başvuran bir ebeveyn, çocuğuna "Problemlerini böyle çözebilirsin" mesajını verir. Genelde anne-babalar ve akrabaları başını masaya vuran çocuğun yanında o masaya kızar ve vururlar. Böylece çocuğa şiddeti ve öç almayı öğretmiş olurlar. Bu şekilde çocuk, en küçük duygusal yaşantılarında bile başkasını suçlamayı ve duygularını şiddetle ifade etmeyi öğrenir. Aynı şekilde arkadaşına vurduğu için çocuğuna vuran anne-baba, farkında olmadan kızdığı bir durumu yine şiddetle çözerek çocuğa bir paradoks yaşatmaktadır.

Ailenin şiddeti pekiştirdiği alanlardan biri de çocukların arkadaşlarıyla oynadığı oyunlar sonrasında geçen diyaloglardır. Çocukların anlattığı olaylara "Sen de arkadaşına vursaydın o zaman", "Sen de onun oyuncağını git kır" gibi sözel yönergeler veren aileler çocuklarını şiddete yönlendirmiş olurlar. Ailenin yapması gereken çocuğuna kendisini savunmasını öğretmekken, aile farkına varmadan öç almayı öğretmiş olur. Bu durumda çocuklara "Git sen de vur demek" yerine "Kendini koru demek" daha doğrudur. Çocuk zaman içinde kendini nasıl koruyacağını öğrenecektir. Kişinin kendini koruması ayrı, öç alması ayrıdır.

ÇOCUĞUNUZDA ŞİDDET EĞİLİMİ VARSA NELER YAPILABİLİR?

- ✓ Öncelikle çocukta var olan bu davranışın kökenini araştırmalıyız.
- ✓ Çocuğunuza fiziksel cezalar vermeyin.
- ✓ Çocuklarınızın olumsuz davranışlarını ön plana alıp onları sürekli eleştirmeyin.
- ✓ Çocuğunuzun geniş alanlarında oynamasını sağlayın.
- ✓ Çocuğunuzun şiddet içerikli film ve programları izlemelerini önlemelisiniz.
- ✓ Çocuğunuzun oynadığı oyunlar şiddete dayalı olmamalıdır.
- ✓ Çocuklarınızın arkadaşları ile birlikte oyun oynamalarına izin verin.
- ✓ Çocuğunuzla konuşurken kendinizi onun yerine koyarak onun gibi düşünmeli ve olaylara onun bakış açısıyla bakmalısınız.

ÇOCUKLARDA ŞİDDET İÇERİKLİ DAVRANIŞLARI NASIL ÖNLEYEBİLİRİZ?

1) Her şeyden önce anne-baba çocuğa saldırganlık modeli olmamalıdır. (Evde fiziksel şiddet gören bir çocuk, varsa kardeşine uygulamakta, kardeşi yoksa okulda en ufak bir sorunda arkadaşına vurmakta ya da hayvanlara eziyet etmektedir).

2) Çocuğun istekleri saldırgan davranışlar yapınca yerine getiriliyorsa, çocuk isteklerini yaptırma şiddeti araç olarak görmeye başlar. Saldırgan davranışlar ödüllendirilmemeli ve onun bu davranışının istenmeyen bir davranış olduğu hemen gösterilmelidir.

3) Çocuğa, saldırgan davranışın olumsuz yanları gösterilmelidir. Saldırgan davranışları ile isteklerini elde edemeyeceğini, istediği şeyleri saldırganlık nedeniyle kaybettiğini görmeli ve yaşamalıdır.

4) Saldırgan davranışlar kesinlikle fiziksel şiddetle cezalandırılmamalıdır. Anne-babanın ilgisi sevgisi azaldığında ve fiziksel cezalar uzun süre devam ettiğinde, çocukta saldırgan, asi, sorumsuz davranışlar gelişir.

5) Çocuk gergin ve sinirliken onunla tartışmamalı, sakinleşmesini beklemeli ve daha sonra davranışı ile ilgili konuşulmalıdır.

6) Saldırgan davranışlar ortaya çıktığında, yetişkinler sakin davranmalı, anormal duygusal tepkiler yerine ben dilini kullanmalıdır. (Böyle davrandığın için üzülüm gibi) Saldırgan davranışın hemen bitiminde şiddet uygulandığı zaman, onun hemen kesilmesini sağlayabilir ancak çocukta düşmanca duygular geliştirir.

7) Çatışma anında konuşmaya, söylenmeye, bağırma başlamadan önce 5-10 dk durulmalıdır. Kendinize ve çocuğunuza sakinleşmek için zaman tanıyın.

8) Çocuğun dışarıda oynamasına izin verilmelidir, bu çocuğun gerilimini azaltır ve enerjisini boşaltma imkanı sağlar.

9) Olumlu davranışlar ödüllendirilmelidir. Çocuk olumlu bir davranış yaptığında en azından sözel olarak ödüllendirilmelidir.

10) Çocuğunuzun yaşı ne olursa olsun ona zaman ayırarak eleştirmeden, yönlendirmeden, kontrol etmeye çalışmadan sadece dikkatle izleyin ve yaptığı olumlu şeyleri takdir edin.

11) Çocuk saldırgan modellerle karşı karşıya getirilmemelidir. TV deki şiddet içeren programları seyretmesi engellenmelidir.

Şiddet filmlerinin gerçek yaşamın modeli değil, kurmaca olduğu çocuğa anlatılmalıdır.

12) Her yaş ve dönemde çocuğun temel ihtiyaçları zamanında yerine getirilmelidir.

Yapılan araştırmalara göre sevgisiz, baskıcı bir ortamda yetişen ve şiddet yaşayan çocukların ileri yıllarda toplumda birer şiddet uygulayıcısı olma ihtimalleri daha yüksek!